

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Nc/1/2023
Identifikačné číslo spisu:	8119208402
Dátum vydania rozhodnutia:	12.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8119208402.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne H. S., narodenej XX. P. XXXX, K., N. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Garajom, MBA, Prešov, Hlavná 137, proti žalovaným 1/ N. G., ktorý zomrel XX. S. XXXX a naposledy býval v K., 2/ Československé úverní družstvo v likvidácii, Hradec Králové, Gočárova třída 312/52, IČO: 64 946 851, zastúpenému Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, s.r.o., Praha 8, Sokolovská 5/49, 3/ DS Service, s.r.o., Bratislava, Kopčianska 10, IČO: 36 842 303, zastúpenému 1/ advokátom Lukáš Kišeľak, Prešov, Weberova 8, IČO: 42 083 591, zastúpenému 2/ Advokátska kancelária VASIL & Partners, s.r.o., Košice, Žižkova 4D, IČO: 47 240 482, za účasti intervenienta Dom Dražieb s.r.o., Hlohovec, Podzámska 37, IČO: 45 711 933, zastúpeného KVASŇOVSKÝ & PARTNERS-ADVOKÁTI s.r.o., Bratislava, Dunajská 32, IČO: 51 003 848, o zapretie záložného práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C/19/2019, o vylúčení sudkyne Krajského súdu v Prešove JUDr. Vieri Kandrikovej z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na tomto súde pod sp. zn. 20Co/14/2022, takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Prešove JUDr. Viera Kandriková n i e j e vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 20Co/14/2022.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 20Co/14/2022 žalovaný v 3. rade prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním z 28.03.2023 vzniesol námietku zaujatosti voči členke senátu 20Co, JUDr. Vieri Kandrikovej spolurozhodujúcej o odvolaní vo vyššie uvedenej právnej veci. Ako prvý dôvod narušenia zdania nestrannosti sudcu videl vzťah medzi zákonnou sudkyňou JUDr. Vierou Kandrikovou a právnym zástupcom právnych nástupcov žalovaného v 1/ rade (ktorý počas odvolacieho konania zomrel, pričom 2 z jeho dedičov sa nechali zastúpiť advokátom JUDr. Miroslavom Balážom). Mgr. Miroslav Baláž vykonáva v súčasnosti svoju advokátsku činnosť vo svojom sídle na Sládkovičovej ulici 8 v Prešove. Na rovnakej adrese vykonáva advokátsku činnosť aj advokát Mgr. Marcel Kandrik, manžel sudkyne, ktorej zaujatosť žalovaný 3/ namieta. Má ísť o relatívne malú budovu a javí sa nemožné, aby sa obaja advokáti Mgr. Kandrik a Mgr. Baláž nepoznali osobne, keďže pri výkone advokácie prichádzajú v rovnakom sídle do kontaktu, a to s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou, na dennej báze.

K zväčšeniu obáv žalovaného v 3/ rade malo dôjsť po tom, ako sa stretol s pánom Danielom Minčičom dňa 24.03.2023, notárskym koncipientom na notárskom úrade JUDr. Rastislava Demetera, ktorého žalovaný v 3/ rade považuje za dôveryhodnú osobu. Mgr. Minčič poskytol žalovanému v 3/ rade informáciu, že na notársky úrad sa osobne dostavili advokáti Mgr. Marcel Kandrik a Mgr. Miroslav Baláž a predmetom ich osobnej návštevy notárskeho úradu bolo informovanie sa o ďalšom postupe v rámci dedičského konania po poručiteľovi N. G.. Takéto informovanie sa o potenciálnom dodatočnom dedičskom konaní v prípade, keď bola žaloba na Okresnom súde Prešov zamietnutá, a v súčasnosti ešte nedošlo k rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove (teda nateraz nič neevokuje, že by malo dôjsť k zapretiu záložného práva, a teda aj k tomu súvisiacej potrebe rozhodovať o dodatočnom prejednaní dedičstva po poručiteľovi), sa žalovanému v 3. rade javí ako značne podozrivé. Mgr. Daniel Minčič mal žalovanému v 3/ rade uviesť, že pri osobnom stretnutí na notárskom úrade mu advokáti Mgr. Kandrik a Mgr. Baláž oznámili, že odvolaniu žalobkyne pani S. na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 20Co/14/2022 bude vyhovené. Teda, že bude rozhodnuté v prospech exmanželky a detí pána N. G..

Uvedené prepojenia v spojení so skutkovým stavom v danej právnej veci a podozrivou informovanosťou právneho zástupcu detí poručiteľa -N. G. u žalovaného v 3/ rade vzbudzujú podozrenie na rozpor s najzákladnejším princípom civilného sporového procesu - na nestranné a nezávislé rozhodovanie súdu SR.

Vzhľadom na vyššie uvedené mal žalovaný v 3/ rade za to, že sudkyňa Krajského súdu v Prešove, JUDr. Viera Kandriková, napĺňa dôvody vylúčenia sudcu, teda že u nej existujú dôvodné pochybnosti o jej zaujatosti, najmä z jej pomeru k právnenému zástupcovi strany sporu vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 20Co/14/2022, a to k Mgr. Miroslavovi Balážovi. Žalovaný v 3/ rade vzniesol v súlade s ust. § 52 CSP námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Viere Kandrikovej a požiadal o vylúčenie tejto sudkyne z rozhodovania v právnej veci vedenej pod sp. zn. 20Co/14/2022.

2. K námietke zaujatosti sa vyjadrila namietaná sudkyňa Krajského súdu v Prešove JUDr. Viera Kandriková. Uviedla, že jej nie sú známe žiadne okolnosti, ktoré by zakladali taký pomer k sporu, stranám či zástupcom, ktoré by vyvolávali pochybnosť o jej nezaujatosti, čo by odôvodňovalo jej vylúčenie z prejednávania a rozhodnutia predmetného sporu v zmysle ust. § 49 ods. 1 CSP. Jej manžel, advokát Mgr. Marcel Kandrik vykonáva svoju advokátsku prax v sídle Sládkovičova 8, Prešov, pričom ide o budovu (bývalá advokátska poradňa), kde rovnakú prax vykonáva viacero advokátov, pričom všetkých týchto advokátov osobne pozná, najmä z jej rozhodovacej činnosti, čo však nie sú skutočnosti, pre ktoré by sa mala cítiť zaujatá.

K Mgr. Minčičovi a JUDr. R. Demeterovi sa vyjadrila, že týchto nepozná a na ich notárskom úrade nikdy nebola. Na jej otázky jej manžel uviedol, že Mgr. Minčiča pozná len z videnia, nie sú v žiadnom kontakte, vykaľujú si. Rezolútne poprel, že by bol niekedy osobne za ním na notárskom úrade.

S obsahom spisu 20Co/14/2022 zatiaľ nie je oboznámená, vec je v štádiu prípravy a študovania u predsedu senátu - sudcu spravodajcu, ktorý doposiaľ vec nedoštudoval, nepodal senátu ani správu o priebehu konania na prvoinštančnom súde, ani o dôvodoch odvolania, predporada k predmetnej veci dosiaľ neprebehla.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súde v Prešove (§ 54 ods. 2 Civilného sporového poriadku) preskúmal vec a posúdil opodstatnenosť námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 49 ods. 1 Civilného sporového poriadku a dospel k záveru, že námietka zaujatosti nebola podaná dôvodne.

4. Podľa § 49 ods. 1 Civilného sporového poriadku sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Podľa § 52 ods. 1 Civilného sporového poriadku strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti.

6. Podľa § 52 ods. 2 Civilného sporového poriadku v námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa

strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužívajú.

7. Účelom právnej úpravy vyjadrenej v citovanom § 49 ods. 1 CSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu (veci), k nezaujatému prístupu súdu k stranám sporu (účastníkom), k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu/sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu (veci) považované za právne relevantné. Je nimi existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu (veci), v rámci ktorého by bol daný konkrétny záujem sudcu na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu (účastníkov konania), ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

8. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

9. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP). Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

10. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (pozri tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach.

11. Z § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

12. V danom prípade videl žalovaný v 3/ rade narušenie zdania nezaujatosti sudkyne JUDr. Viery Kandrikovej vo vzťahu s advokátom žalovaných 1/, ktorý má adresu sídla rovnakú ako manžel sudkyne. Samotná skutočnosť, že dvaja advokáti vykonávajú svoju činnosť na rovnakom sídle, pričom jeden z nich je právnym zástupcom jednej zo strán sporu (v tomto prípade právnym zástupcom právnych nástupcov žalovaného 1/) a druhý z advokátov je manželom sudkyne - členky senátu odvolacieho súdu prejednávajúcej vec, sama o sebe nezakladá dôvod na pochybnosť o nezaujatosti tejto sudkyne.

13. Vo vzťahu k ďalšej námietke žalovaného 3/, a teda tej, pri ktorej malo dôjsť k zväčšeniu obáv u žalovaného 3/ a to z dôvodu, že notársky koncipient na Notárskom úrade Mgr. Rastislava Demetera Mgr. Daniel Minčíč poskytol žalovanému v 3/ rade informáciu, že na notársky úrad sa osobne dostavili advokáti Mgr. Marcel Kandrik a Mgr. Miroslav Baláž a predmetom ich osobnej návštevy notárskeho úradu bolo informovanie sa o ďalšom postupe v rámci dedičského konania po poručníkovi N. G. a tiež mal Mgr. Minčíč žalovanému v 3/ rade uviesť, že pri osobnom stretnutí na notárskom úrade mu advokáti Mgr. Kandrik a Mgr. Baláž oznámili, že odvolaniu žalobkyne pani S. na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 20Co/14/2022 bude vyhovieť. Teda, že bude rozhodnuté v prospech exmanželky a detí pána N. G., dovolací súd k tomu uvádza, že ide o tvrdenie žalovaného v 3/ rade, ktorý na jeho preukázanie nenavrhol vykonať dôkaz, či už v podobe svedeckej výpovede Mgr. Daniela Minčíča alebo predložením čestného prehlásenia podpísaného notárskym koncipientom Mgr. Danielom Minčíčom osvedčujúceho skutočnosti tvrdené žalovaným v 3/ rade.

14. Podľa § 52 ods. 2 Civilného sporového poriadku v námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Aj v konaní o námietke zaujatosti na povinnosť tvrdenia nadväzuje dôkazná povinnosť, to znamená, strana konania musí svoje tvrdenie viesť aj hodnoverne preukázať, inak toto tvrdenie zostáva len v rovine argumentačnej.

15. Inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci je prostriedok ultima ratio, nakoľko tento inštitút v podstate zasahuje do ústavne garantovaného práva na zákonného sudcu, a preto je v každom konkrétnom prípade potrebné k otázke možného vylúčenia (zákonného) sudcu z prejednávania veci pre zaujatosť pristupovať so všetkou opatrnosťou a dôkladnosťou a starostlivo zvážiť, či skutočne existujú dôvody, ktoré sudcovi celkom zjavne bránia spor prejsť a rozhodnúť nestranne a nezávisle.

16. Ústavný imperatív, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky), je predovšetkým ochranou proti ľubovoľnému či účelovému obsadzovaniu konajúceho súdu. Možno konštatovať, že rovnako neústavné a nezákonné ako prejednanie a rozhodnutie vecí sudcom, o ktorého nezaujatosti je pochybnosť, by bolo aj rozhodnutie o vylúčení sudcu v prípade, kde pre také opatrenie nie sú splnené zákonné podmienky.

17. Žalovaný v 3/ rade tak neuniesol dôkazné bremeno ohľadne svojich tvrdení, keďže relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Žalovaný v 3/ rade síce uviedol závažné skutočnosti, tieto však nepreukázal, v dôsledku čoho súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

18. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.